

Wetenschappelijke reflectie

Op de Nederlandse Mondiale gezondheidsstrategie

Experts op het gebied van Global Health en Global One Health
Wageningen University & Research

Samenvattend

Niet alleen heeft Nederland de morele plicht om internationaal op te treden, maar de praktische uitvoering vraagt hier ook om: gezondheidsvraagstukken als infectieziekten en antimicrobiële resistentie zijn niet beperkt tot een bepaald geografisch gebied of een bepaalde regio. En de gezondheid van mensen wordt mede bepaald door factoren als hun toegang tot gezondheids- en andere diensten, en de gezondheid van hun omgeving. Deze Strategie is een goede eerste stap, maar moet nog verder worden geconcretiseerd om echt effectief te worden.

We stellen concrete acties voor, om het verbeteren van gezondheid wereldwijd te ondersteuning:

–**Ontwikkeling van samenwerkingscapaciteit:**

Nederlandse en Europese partnerschappen - evenals Afrikaanse, Noord- en Zuid-Amerikaanse of Zuidoost-Aziatische partnerschappen - die lokale en regionale gezondheidsuitdagingen aanpakken, zijn vereist. Prioriteit moet worden gegeven aan de meest kwetsbare groepen. De link met de gehele Quadripartite, en niet alleen de WHO, is cruciaal.

–**Ontwikkeling van transdisciplinaire onderzoekscapaciteit met een Global One Health-benadering:**

transdisciplinair onderzoek middels co-creatie processen met lokale (onderzoeks)partners, zal leiden tot verantwoorde innovaties die vervuiling, klimaatverandering, schaarste van hulpbronnen, veranderend landgebruik, (agro)biodiversiteitsverlies, tegengaan, en tegelijk voedsel- en waterzekerheid, ondersteunen. In het verlengde hiervan ligt betere gezondheid van alle soorten en ecosystemen, inclusief de mens.

–**Sturing op concrete doelen, van diepgaande, urgente en structurele veranderingen,** om de gezondheid en het welzijn van de mens, én de dieren- en plantensoorten om ons heen, te waarborgen. Het uitrollen van "One Health in all policies" is de stip op de horizon die we snel dichterbij moeten brengen.

–**Ondersteuning van de mondiale inzet op het herstel van de degradatie van natuurlijke systemen,** en het verkleinen van de kloof tussen de mensheid en de natuurlijke wereld, en van de kloof tussen arm en rijk.

Inleiding

Wij, experts van Wageningen University & Research op het gebied van Global Health en Global One Health, zijn verheugd om de Nederlandse mondiale gezondheidsstrategie 2023-2030 vorm te zien krijgen. We benadrukken dat het essentieel is om een nationale visie en strategie voor deze beoogde wereldwijde aanpak van de huidige gezondheidsuitdagingen te hebben. Een strategie zal Nederlandse experts helpen hun inzet te coördineren en op die manier de impact te maximaliseren. We verwelkomen de sterke focus op samenwerking tussen sectoren, en het feit dat de beoogde aanpak en resultaten blijken te geven van een besef van het grotere geheel van factoren die gezondheid vormen en definiëren, waaronder (on-)gelijkheid, maternale en kindervoeding, water en sanitaire voorzieningen, gezondheidssystemen maar ook demografie, en verlies aan biodiversiteit, klimaatverandering, en veranderingen in landgebruik.

We zijn echter van mening dat sommige elementen van de voorgestelde Strategie baat zouden hebben bij aanscherping of heroriëntatie om de impact ervan te maximaliseren. Met dat in gedachten hebben we de onderstaande wetenschappelijke reflectie geschreven.

Laten we allereerst benadrukken dat Nederland, als welvarende handelsnatie, een zeer mondiaal perspectief heeft, en een mondiale voetafdruk in het gebruik van resources. Daarbij hoort een verantwoordelijkheid van overeenkomstige omvang, om bij te dragen aan het verbeteren van de gezondheid voor iedereen. Dit houdt in dat we meer zouden moeten doen dan strikt noodzakelijk is, en proactief moeten investeren in toekomstige gezondheids- en duurzame gezondheids- en voedselsystemen. Dit omvat nadrukkelijk ook activiteiten in het mondiale zuiden. Wanneer we proactief invulling geven aan deze morele verplichting, door bij te dragen aan het herstel van zowel de gezondheid als ook de leefomgeving van alle mensen, en de gezondheid van onze planeet in bredere zin, zal dat automatisch een positieve impact hebben op onze eigen gezondheid, onze rijkdom en voedselsystemen.

Ten tweede had het niet nodig moeten zijn om te wachten op het "politieke momentum" (p.7) als gevolg van een wereldwijde pandemie, om gezondheid met een mondiale Strategie te gaan beschouwen; de noodzaak om dit te doen was al zeer lange tijd overduidelijk. Maar inderdaad, laten we in ieder geval ten volle gebruik maken van dat momentum. Maar helaas, terwijl de Strategie op eloquente wijze bruikbare en doelmatige concepten beschrijft, missen we nog welke concrete acties er gepland zijn.

Wetenschappelijke reflectie *Op de Nederlandse Mondiale gezondheidsstrategie*

Experts op het gebied van Global Health en Global One Health
Wageningen University & Research

1. Hogere doelen: Van een Nederlandse mondiale gezondheidsstrategie naar de Nederlandse Global One Health Strategie

We stellen dat de aanpak die nodig is om een betere gezondheid voor iedereen te bereiken, besloten ligt in het bevorderen van de positieve gezondheidsstatus (promoting positive health) middels de Global One Health aanpak. Het One Health concept¹ kent intrinsieke waarde toe aan de gezondheid van dieren en ecosystemen, en tracht de gezondheid van mens, dier en milieu te optimaliseren in een evenwichtige aanpak. Hoewel de Strategie 10 maal aan de One Health aanpak refereert, is het niet gelukt om deze aanpak in concrete acties te vertalen. Wij stellen dat we moeten bewegen richting Global One Health in all policies, en niet alleen naar health in all policies. Dat moet via mondiale samenwerkingsverbanden, niet alleen via de Nederlandse of Europese routes. Niet alleen wij, maar vele internationale experts, hebben de afgelopen jaren het belang van deze One Health aanpak benadrukt.^{2,3,4,5}

Alle in de Strategie geïdentificeerde belanghebbenden zijn gericht op de gezondheid van de mens, en er zijn géén duidelijke nieuwe acties gedefinieerd met betrekking tot de gezondheid van ecosystemen, dieren in het wild of landbouwhuisdieren, of op het behoud of herstel van de (agro)biodiversiteit.

Het kabinet benadrukt dat het verbeteren van de mondiale gezondheid een continu proces is, en dat het voorkomen van gezondheidsrisico's stap 1 is (p10). Daarnaast erkent de Strategie dat een duurzame en tijdige manier om gezondheidsrisico's te voorkomen, een One Health-aanpak vereist. Maar hoewel One Health ook nog wordt genoemd als het belangrijkste "leidende principe", vertaalt deze steun aan het concept zich niet in echte One Health-benaderingen. Alle in de Strategie geïdentificeerde belanghebbenden zijn gericht op de gezondheid van de mens, en er zijn géén duidelijke nieuwe acties gedefinieerd met betrekking tot de gezondheid van ecosystemen, dieren in het wild of landbouwhuisdieren, of op het behoud of herstel van de (agro)biodiversiteit.⁶

De Strategie is geschreven door de ministeries van BuZa en VWS en wordt veelvuldig gepositioneerd in relatie tot de WHO. Wij stellen dat de gewenste Global One Health-aanpak vraagt om actieve betrokkenheid van de ministeries van LNV en EZK. Deelnemen aan een driemaandelijks interdepartementaal overleg (p30) volstaat niet: LNV zit aan het stuur van ons (inter-)nationale beleid op het gebied van voedselsysteemtransities, voedsel- en waterveiligheid en -zekerheid, en speelt een grote rol in het herstel en behoud van (agro)biodiversiteit in binnen- en buitenland. EZK speelt een sleutelrol bij het bevorderen van circulaire economieën die uitputting van hulpbronnen kunnen voorkomen en planetaire grenzen kunnen beschermen. Al dat beleid moet worden afgestemd met ons gezondheidsbeleid. In het verlengde daarvan, zou deze gezondheidsstrategie op internationaal niveau ook moeten streven naar deze multilaterale benadering, en zich moeten positioneren ten opzichte van de volledige Quadripartite (bestaande uit de WHO, FAO, WOAH en UNEP).

De pandemie had ons moeten leren dat kleine investeringen in preventie zich in de regel laten vertalen naar grote benedenstroomse besparingen op het gebied van interventie en genezing; effectieve preventieve acties, vroeg in de keten van gebeurtenissen, zijn vele malen (kosten)effectiever dan actie op het punt waar de gezondheid van mensen al in het geding is. Toch dweilt men met deze Strategie in de hand liever met de kraan open; de Strategie legt de meeste eieren in de mand van paraatheid. Dat wil zeggen: we bereiden ons voor om in te grijpen zodra preventie niet langer haalbaar is. Beter zou het zijn om ernaar te streven binnen onze planetaire grenzen te leven, en op die manier escalatie te voorkómen. Concrete acties zijn onder meer het tegengaan van klimaatverandering, het herstel en behoud van (agro)biodiversiteit op regionale, nationale en mondiale schaal, en het opstellen en uitvoeren van ambitieuze doelstellingen voor duurzame handel, landgebruik, en gezondheids- en voedsel(productie)systemen. Dergelijke acties vereisen gedurfd en transformationeel beleid in de Nederlandse en Europese context. Maar in deze Nederlandse mondiale gezondheidsstrategie wordt vaak de makkelijk weg genomen, en uitgegaan van activiteiten die door anderen of in ander beleid moeten worden ondernomen. Hierbij moet worden opgemerkt dat deze vaak als niet ambitieus genoeg worden beschouwd.

Wij ondersteunen:

- *De gecombineerde aanpak BZ & VWS*
- *De internationale coherentie en multilaterale samenwerking – ook in de EU*
- *De inzet op de Dutch Diamond aanpak*
- *Klimaat, water en voedsel zijn in beeld*
- *Het erkennen van ongelijkheid als motor voor het*

verbeteren van wereldwijde gezondheid

- *Investeringen in de last mile*
- *De brede aandacht voor gender gelijkheid en toegang tot SRGR als onderdeel van de primaire gezondheidszorg*
- *Ondersteuning van uitbreiding van lokale vaccinproductiecapaciteit, en de intentie om meerjarige financiële steun aan CEPI e.a. initiatieven toe te zeggen.*

Wetenschappelijke reflectie WUR

Op de Nederlandse Mondiale gezondheidsstrategie

Experts op het gebied van Global Health en Global One Health
Wageningen University & Research

2. Wereldwijde ongelijkheid ligt aan de basis van de meeste "wicked problems"

De voorgestelde Strategie heeft terecht ruime aandacht voor een aantal van de 'wicked problems' in de wereld. Het aanpakken van deze wicked problems vereist per definitie een integrale systeembenadering. We hebben eerder betoogd dat die benadering niet alleen gericht moet zijn op de het bevorderen van de gezondheid van mensen, maar dat de gezondheid van mensen voortvloeit uit het waarden van de gezondheid van de wereld waarin we leven.

Sommige van de beschreven wicked problems zijn het resultaat van onderliggende systemen die gedurende de afgelopen decennia en soms eeuwen zijn opgebouwd. Hoewel groei en ontwikkeling grote positieve uitkomsten hebben gebracht voor de mensheid in het algemeen, voor wat betreft het terugbrengen van armoede en het verbeteren van de gezondheid van velen, is veel van de groei bereikt door niet-duurzame praktijken. De prijs die we betalen omvat aangetaste natuurlijke systemen, aanhoudende vervuiling⁷ en klimaatverandering, voedsel- en wateronzekerheid en alle bijbehorende negatieve gezondheidsresultaten. De last van die prijs ligt grotendeels bij de meest kwetsbaren en minst weerbare in het mondiale zuiden, en – voor ons hier in Nederland – in de nabije toekomst. Het is belangrijk om duidelijk prioriteit te geven aan oplossingen voor de meest kwetsbare bevolkingsgroepen, als een manier om ongelijkheden aan te pakken. Het blijft echter grotendeels onduidelijk hoe de Strategie hieraan zal bijdragen.

Ziektepreventie, of liever het bevorderen van gezondheid, moet hand in hand gaan met het aanpakken van ongelijkheden en met het verbeteren van de toegang tot diensten voor de meest kwetsbare groepen in de samenleving. Wij vinden dat nationale, of zelfs nog gerichtere - regionale - instellingen onze steun zouden moeten krijgen om hun eigen One Health-strategieën, in relevante context en aanpak, te verbeteren en zich te concentreren op het operationaliseren op regionaal niveau. Steun voor het versterken van lokale One Health-systemen zal zich vertalen in meer veerkrachtige lokale gemeenschappen, en meer algemeen "natuurpositieve" (nature positive) resultaten.⁸

Hoewel de Global One Health-benadering vooral bekend staat om haar toepassing bij het aanpakken van uitdagingen op het gebied van infectieziekten, waaronder zoönosen en AMR, wordt deze ook gebruikt voor het aanpakken van niet-overdraagbare ziekten en voor het bevorderen van gezondheid en het verbeteren van veerkracht, en dus ook van gelijkheid/ equity.

3. Een Nederlandse Global Health Hub moet zich richten op het opleiden van de toekomstige Global One Health professionals van de wereld

Een internationaal gepositioneerde nationale hub is een uitstekende aanpak voor de Nederlandse gezondheidsgemeenschap, om nog betere internationale samenwerking mogelijk te maken. Het bundelen van onze krachten op nationaal niveau zal onze gezamenlijke zichtbaarheid als toonaangevend gezondheidscentrum verder vergroten. De beoogde focus op One Health in de Strategie vereist echter een systeembenadering waarin niet alleen de traditionele, belangrijke, gezondheidsuitdagingen op het niveau van de volksgezondheid worden aangepakt, zoals gezonde voeding en maternale gezondheid. Het vereist dat we onze planetaire grenzen erkennen en respecteren, zodat de mensheid op een gezonde planeet kan overleven. Het vereist dat we de kritieke rol erkennen, die de gezondheid van ons milieu heeft, en die van de andere soorten waarmee we de planeet delen, voor de gezondheid van onze eigen soort. Een Nederlandse Global Health Hub zou een ideaal vehikel zijn om de wereldwijde capaciteitsopbouw in de Global One Health-aanpak te ondersteunen. Daarom denken wij dat het jammer is dat het Netherlands Centre for One Health tot dusver maar een beperkte rol had in het uitwerken van de Strategie.

De beoogde focus op One Health in de Strategie vereist echter een systeembenadering waarin niet alleen de traditionele, belangrijke, gezondheidsuitdagingen op het niveau van de volksgezondheid worden aangepakt, zoals voeding en maternale gezondheid. Het vereist dat we onze planetaire grenzen erkennen en respecteren, zodat de mensheid op een gezonde planeet kan overleven.

Om te zorgen voor een beter begrip en een brede implementatie van de Global One Health-benadering, zullen (toekomstige) professionals moeten worden getraind in nieuwe manieren om gezondheid te begrijpen als een systeem van mensen, ecosystemen, dieren en onze planeet. Dit vereist de ontwikkeling van goede trainingsprogramma's, en de samenwerking met wereldwijde kennispartners in One Health. Daarnaast is er een onmiskenbare rol voor een breed spectrum van professionele organisaties op het gebied van gezondheidszorg, maar ook diergezondheid, biodiversiteit, agro-ecologie en milieu. Samenwerkingen op nationaal niveau kunnen worden uitgebreid om bij te dragen aan wereldwijde capaciteitsopbouw op dit gebied.

Wetenschappelijke reflectie WUR

Op de Nederlandse Mondiale gezondheidsstrategie

Experts op het gebied van Global Health en Global One Health
Wageningen University & Research

Waarom draagt WUR deze boodschap uit?

WUR loopt voorop, door:

- Bijdragen aan het aanpakken van wicked problems als innovatieve kennispartner, door het ontwikkelen van capaciteit van (toekomstige en mid-career) professionals om de Global One Health aanpak te operationaliseren, op individueel, organisatorisch en institutioneel niveau. Bijvoorbeeld in samenwerking met het World Food Forum's Youth Action programma, en via internationale Global One Health-trainingprogramma's.
- Leveren van inter- en transdisciplinaire perspectieven en methoden om de gezondheid van mens, dier en (agro-)ecologie in een systeembenadering te versterken, bijvoorbeeld met activiteiten gericht op pathogeen-reservoirs in dieren in het wild en gehouden dieren.
- Koppelen van sectoren in samenwerkingen binnen projecten en programma's, zoals in ERRAZE@WUR (ondersteund door LNV en VWS via het Nationaal Actieplan Zoonosen) en in het kennisbasisprogramma Voedsel- en Water zekerheid.
- WUR draagt graag actief bij aan het succes van de Nederlandse Global Health Hub.

Auteurs:

Dr.Ir. JJ (Joukje) Siebenga, Programma Manager ERRAZE@WUR, Wageningen University & Research

Ir. EMJ (Esther) Koopmanschap, Wageningen Centre for Development Innovation, Wageningen University & Research

Prof.dr. WHM (Wim) van der Poel, Professor of Emerging and Zoonotic Viruses, Wageningen University & Research

Dr. Annabelle Daburon, Livestock value chain advisor Wageningen Centre for Development and Innovation, Wageningen University & Research

Prof.dr. AP (Anita) Hardon, chair of the Knowledge, Technology, and Innovation, Wageningen University & Research

Prof.dr. DS (Spencer) Moore Jr, Professor and Chair of the Health & Society Group, Wageningen University & Research

Dr.Ir. Harro Maat, Associate Professor, Knowledge, Technology & Innovation group, Wageningen University.

Prof.dr. JMJ (Annemarie) Rebel, Annemarie Rebel is director of Wageningen Bioveterinary Research and Professor Healthy and Resilient Livestock, Wageningen University & Research.

Voetnoten

1. Voor One Health bestaat een door de WHO, FAO, WOA en UNEP overeengekomen definitie: Towards a global One Health index: *One Health is an integrated, unifying approach that aims to sustainably balance and optimize the health of people, animals and ecosystems. It recognizes the health of humans, domestic and wild animals, plants, and the wider environment (including ecosystems) are closely linked and inter-dependent. The approach mobilizes multiple sectors, disciplines and communities at varying levels of society to work together to foster well-being and tackle threats to health and ecosystems, while addressing the collective need for clean water, energy and air, safe and nutritious food, taking action on climate change, and contributing to sustainable development.*
2. a potential assessment tool for One Health performance. 2022. Xiao-Xi Zhang et al. <https://doi.org/10.1186/s40249-022-00979-9>
3. Drawing light from the pandemic A NEW STRATEGY FOR HEALTH AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT. 2021 Pan-European Commission on Health and Sustainable Development. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/345027>
4. Zoonosen in het vizier. Bekedam et al. 2021. <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2021/06/01/rapport-expertgroep-zoonosen>
5. One health: operational framework for strengthening human, animal, and environmental public health systems at their interface. 2018. World Bank. <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/961101524657708673/one-health-operational-framework-for-strengthening-human-animal-and-environmental-public-health-systems-at-their-interface>
6. The Link Between Biodiversity Loss and the Increasing Spread of Zoonotic Diseases. 2020. Frank van Langevelde et al. For European Parliament. [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/IPOL_IDA\(2020\)658217](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/IPOL_IDA(2020)658217)
7. <https://www.thelancet.com/commissions/pollution-and-health>
8. Towards Sustainable Community-Based Systems for Infectious Disease and Disaster Response; Lessons from Local Initiatives in Four African Countries. 2021. Harro Maat et al. <https://doi.org/10.3390/su131810083>

